

داشتند که در مقایسه با رقم سال ۱۳۹۵ معادل ۱/۰ واحد درصد افزایش داشته است. انتظار می‌رود در سال‌های آینده سهم این گروه سنی از جمعیت افزایش یابد.

بررسی توزیع افراد ۶ساله و بیشتر خانوارها برحسب میزان سواد در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که ۱۰/۹ درصد از افراد خانوار بی‌سواد بوده‌اند که نسبت به سال قبل از آن (۱۰/۸ درصد) اندکی افزایش داشته است. همچنین، نسبت افراد تحصیل کرده با تحصیلات دانشگاهی از ۲۳/۸ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۲۳/۹ درصد در سال ۱۳۹۶ رسیده است. در سال مورد بررسی، ۲۵/۱ درصد از مردان دارای تحصیلات دانشگاهی و ۷/۵ درصد بی‌سواد بودند؛ نسبت‌های مذکور برای زنان به ترتیب ۲۲/۶ و ۱۴/۳ درصد بود. توزیع افراد خانوار برحسب میزان سواد و گروه‌های سنی نشان می‌دهد که حدود ۵۰/۸ درصد از افراد بی‌سواد در گروه سنی بالاتر از ۶۰ سال قرار دارند. در این سال ۱۲/۹ درصد از افراد بی‌سواد خانوار در سنین ۱۰-۶ سال بودند که کودکان جامانده از تحصیل به شمار می‌روند.

بررسی تعداد افراد باسواد در خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه نشان می‌دهد در ۲۳/۶ درصد از خانوارهای دهک اول، هیچ فرد باسوادی وجود ندارد. در سایر دهک‌ها سهم خانوارهای بدون فرد باسواد در مقایسه با دهک اول بسیار پایین‌تر است. به‌عنوان مثال، در دهک‌های دوم و سوم به ترتیب ۱۰/۶ و ۷/۱ درصد از خانوارها بدون فرد باسواد می‌باشند. از مجموع خانوارهای بدون فرد باسواد در کلیه دهک‌ها ۳۹/۳ درصد به

در سال ۱۳۹۶، مصرف خصوصی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ به ۲۷۹۰/۷ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۵ معادل ۲/۵ درصد افزایش داشت. در این سال حدود ۱/۰ واحد درصد از افزایش ۳/۸ درصدی هزینه ناخالص داخلی (به قیمت بازار) به دلیل افزایش مصرف خصوصی بود.

۱۰-۱- خصوصیات اجتماعی و اقتصادی خانوارها

در مناطق شهری کشور

نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد بعد خانوار با ۱/۵ درصد کاهش از ۳/۳۳ نفر در سال ۱۳۹۵ به ۳/۲۸ نفر در سال ۱۳۹۶ رسید. افزایش سهم خانوارهای یک و دونفره و کاهش سهم خانوارهای چهار و پنج‌نفره، در کاهش متوسط بعد خانوار شهری در این سال موثر بوده است.

بیشترین سهم خانوارها در این سال به ترتیب به خانوارهای چهار و سه‌نفره به میزان ۲۸/۹ و ۲۸/۵ درصد اختصاص داشت. این ارقام در مقایسه با ارقام سال قبل از آن به ترتیب ۰/۵ و ۰/۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

توزیع افراد خانوارها برحسب گروه‌های سنی نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۳/۶ درصد از افراد خانوار در محدوده سنی ۱۶-۳۰ سال قرار داشته‌اند. مقایسه این سهم با ارقام سال‌های گذشته نشان‌دهنده روند نزولی سهم مذکور است. در این سال ۱۳/۶ درصد از افراد خانوار بالاتر از ۶۰ سال سن

توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب رشته فعالیت اصلی محل کار در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که بیشترین سهم شاغلان به بخش‌های «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتلداری و رستوران»، «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی»، «صنعت و معدن» و «ساختمان» به ترتیب به میزان ۲۲/۲، ۲۱/۰، ۱۸/۲ و ۱۴/۱ درصد اختصاص داشت. مقایسه سهم‌های مذکور با ارقام مشابه سال ۱۳۹۵ نشان‌دهنده افزایش سهم شاغلان بخش «ساختمان»، کاهش سهم بخش‌های «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتلداری و رستوران» و «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» و عدم تغییر سهم بخش «صنعت و معدن» می‌باشد.

در سال مورد بررسی، توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب میزان سواد و رشته فعالیت محل کار نشان می‌دهد که ۲۰/۳ درصد از کل شاغلان دارای تحصیلات ابتدایی، کمتر یا بی‌سواد بوده‌اند. بیشترین افراد بی‌سواد در بخش‌های «ساختمان» و «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتلداری و رستوران» و بیشترین افراد با تحصیلات دانشگاهی در بخش «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» به کار اشتغال داشته‌اند. در سال ۱۳۹۶، حدود ۳۳/۴ درصد از افراد شاغل خانوارها دارای تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۰/۴ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، سهم کارکن موسسات دولتی و عمومی از کل شاغلان در ادامه روند نزولی خود، به ۱۵/۹ درصد رسید. سهم کارکن موسسات خصوصی نیز با ۲/۱ واحد درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۵ به ۴۴/۱ درصد رسید. در سال مورد بررسی، سهم کارکن مستقل به ۳۳/۲ درصد رسید که در مقایسه با سال قبل از آن به میزان ۰/۴ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

بررسی نحوه تصرف مسکن محل سکونت خانوارها در سال مورد بررسی نشان می‌دهد سهم خانوارهای دارای مسکن شخصی (مالک‌نشین) از ۶۴/۳ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۶۴/۸ درصد در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است. درصد توزیع خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه و نحوه تصرف مسکن نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دارای مسکن شخصی ۷/۵ درصد در دهک اول،

دهک اول، ۱۷/۶ درصد به دهک دوم و ۱۱/۸ درصد به دهک سوم اختصاص دارد. به عبارت دیگر، حدود ۶۸/۷ درصد از خانوارهای بدون فرد باسواد در سه دهک اول که در پایین‌ترین سطح رفاهی می‌باشند، قرار دارند. در خانوارهای دارای تعداد افراد باسواد بیشتر، دهک‌های بالاتر سهم بیشتری را دارا هستند؛ به طوری که از مجموع خانوارهای دارای ۵ نفر باسواد و بیشتر، دهک‌های دهم و نهم به ترتیب با ۱۴/۷ و ۱۴/۲ درصد، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. افزایش بعد خانوار در دهک‌های بالاتر و برخورداری از امکانات مالی بهتر، در بالا بودن سهم مذکور موثر است.

در سال ۱۳۹۶، سهم خانوارهای بدون فرد شاغل از کل خانوارها با ۱/۳ واحد درصد افزایش به ۲۷/۹ درصد رسید. بررسی روند سهم مذکور از سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد سهم خانوارهای بدون فرد شاغل به استثنای سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ که اندکی کاهش داشت، رو به افزایش بوده است. در سال ۱۳۹۶، سهم خانوارهای با یک فرد شاغل به ۵۵/۳ درصد رسید که نسبت به سال قبل از آن حدود ۱/۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. همچنین، سهم خانوارهای با دو نفر شاغل نسبت به سال ۱۳۹۵ کاهش داشته و سهم خانوارهای با سه نفر شاغل و بیشتر نیز بدون تغییر بوده است.

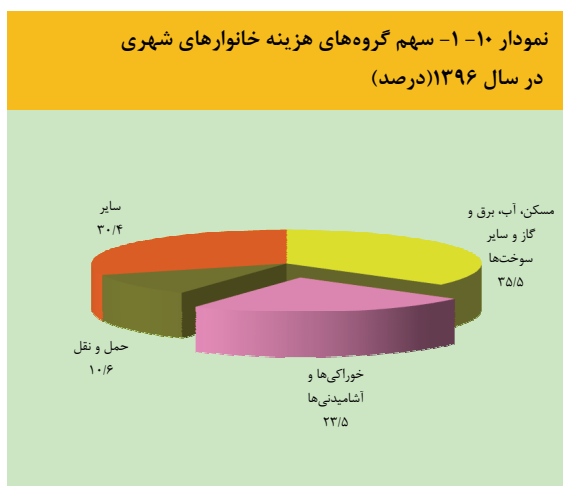
توزیع تعداد افراد شاغل در خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دهک اول ۴۱/۶ درصد بدون فرد شاغل می‌باشند. در دهک‌های اول، دوم و سوم به ترتیب حدود ۱/۴، ۱/۶ و ۲/۳ درصد از خانوارها، دارای سه فرد شاغل و بیشتر می‌باشند. وجود این خانوارها در دهک‌های پایین درآمدی نشان‌دهنده کمی درآمد شاغلان آنها است. بررسی ویژگی دهک‌های بالای درآمدی برحسب تعداد افراد شاغل نشان می‌دهد که در دهک دهم ۴۹/۹ درصد از خانوارها دارای یک نفر شاغل می‌باشند. ۹/۰ درصد از کل خانوارهای دارای یک نفر شاغل نیز در دهک دهم قرار دارند.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۶

درصد از خانوارها دارای اتومبیل شخصی و ۹۶/۶ درصد نیز دارای تلفن همراه بودند. در سال مذکور ۶۱/۶ درصد از خانوارها عضو شبکه‌های اجتماعی بوده‌اند.

۱۰-۲- تحلیل هزینه‌ای بودجه خانوار

براساس گزارش اداره آمار اقتصادی، مجموع هزینه ناخالص^(۱) خانوار در مناطق شهری در سال ۱۳۹۶ با ۷/۲ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن، به ۴۲۱/۳ میلیون ریال (ماهانه ۳۵/۱ میلیون ریال) رسید. در این سال متوسط هزینه ناخالص یک خانوار شهری به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵، معادل ۳۸۴/۷ میلیون ریال بود که نسبت به سال قبل از آن ۲/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. مقایسه حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۳۹۶ (ماهانه ۹۲۹۹ هزار ریال) با متوسط هزینه ماهانه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در این سال (ماهانه ۸۲۶۱ هزار ریال)، نشان‌دهنده این موضوع است که چنانچه خانوار دارای حداقل دستمزد، بخواهد مصرفی معادل خانوار نمونه شهری و متوسط جامعه در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها داشته باشد، می‌بایست حدود ۸۸/۸ درصد از درآمد خود را صرف تامین هزینه‌های خوراکی و آشامیدنی نماید.

۸/۵ درصد در دهک دوم و ۹/۲ درصد در دهک سوم قرار دارند. در خصوص خانوارهای دارای مسکن شخصی، بیشترین سهم به دهک دهم و به میزان ۱۲/۲ درصد اختصاص دارد. در سال ۱۳۹۶، حدود ۲۵/۹ درصد از خانوارها اجاره‌نشین بودند که نسبت به سال ۱۳۹۵ حدود ۰/۳ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. از کل خانوارهای دهک اول ۳۴/۱ درصد دارای مسکن استیجاری بودند که در مقایسه با سال قبل از آن ۱/۷ واحد درصد افزایش داشت. حدود ۱۱/۸ درصد از خانوارهایی که از مسکن در برابر خدمت استفاده می‌کنند در دهک دهم قرار دارند.

بررسی نوع مصالح به کار رفته در ساختمان محل سکونت خانوار در سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین سهم مربوط به ساختمان‌های آجری با تیرآهن (۳۸/۷ درصد)، اسکلت فلزی (۲۳/۵ درصد) و بتون آرمه (۲۳/۴ درصد) بوده است. حدود ۴/۴ درصد از ساختمان‌ها به دلیل نوع مصالح به کار رفته (بناهای آجری با تیر چوبی، خشتی، گلی و چوبی) استحکام پایینی در برابر حوادث و سوانح طبیعی نظیر سیل و زلزله دارند.

در سال ۱۳۹۶، حدود ۲/۷ درصد از خانوارها در محل سکونت خود از یک اتاق، ۲۹/۶ درصد از دو اتاق، ۵۰/۰ درصد از سه اتاق، ۱۴/۲ درصد از چهار اتاق، ۲/۲ درصد از پنج اتاق و ۱/۳ درصد از شش اتاق و بیشتر استفاده کرده‌اند. مقایسه سهم‌های مذکور با ارقام سال ۱۳۹۵ نشان‌دهنده کاهش سهم خانوارهای با یک و دو اتاق و افزایش یا عدم تغییر سهم سایر خانوارها است.

در سال مورد بررسی، به ترتیب ۹۹/۴ و ۱۰۰/۰ درصد خانوارهای شهری از امکانات آب لوله‌کشی و برق برخوردار بودند. همچنین، میزان برخورداری از گاز شهری و سیستم فاضلاب به ترتیب به ۹۴/۵ و ۵۳/۳ درصد رسید.

در سال ۱۳۹۶، حدود ۶۴/۱ درصد از کل خانوارها در محل سکونت از اینترنت برخوردار بودند که نسبت به سال قبل از آن حدود ۱۳/۶ واحد درصد افزایش داشته است. در این سال ۴۹/۴

۱- هزینه ناخالص بدون احتساب مبالغ پرداختی خانوار بابت مالیات و حق بازنشستگی (سهم خانوار) می‌باشد.

فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

قیمت گروه مذکور در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵، مصرف واقعی خانوار در این گروه ۳/۳ درصد کاهش یافته است. مجموع سهم گروه‌های «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «پوشاک و کفش» از کل هزینه ناخالص خانوار شهری در سال ۱۳۹۶ به ۶۳/۲ درصد رسید، در حالی که سهم گروه‌های مورد اشاره در سال ۱۳۹۵ معادل ۶۲/۷ درصد بوده است. تغییرات مزبور نشان‌دهنده آن است که خانوار در سال مورد گزارش، مخارج ضروری خود را با اختصاص سهم بیشتری از بودجه تامین کرده است. کاهش سهم هزینه‌ای نیازهای ضروری خانوارها می‌تواند تاثیر بسزایی در بهبود شاخص رفاهی آنها داشته باشد.

بررسی متوسط هزینه سالانه یک خانوار شهری به تفکیک گروه‌های هزینه‌ای به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۶، گروه‌های «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «رستوران و هتل» و «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» به ترتیب با ۱۰/۲، ۷/۵ و ۷/۱ درصد، بیشترین افزایش هزینه را در این سال داشته‌اند. در این سال سهم گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» به ۲۳/۵ درصد رسید که در مقایسه با سهم ۲۲/۹ درصدی سال ۱۳۹۵، نشان‌دهنده افزایش بودجه اختصاص یافته خانوار به این گروه از اقلام هزینه‌ای است. میزان هزینه خانوار به قیمت‌های جاری در گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۰/۲ درصد رشد داشت. با توجه به رشد ۱۳/۹ درصدی شاخص

جدول ۱۰-۱- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص جاری برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری (ده هزار ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۴	
۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۴	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۲۳/۵	۲۲/۹	۱۰/۲	۸/۰	۹۹۱۲/۰	۸۹۹۷/۶	۸۳۲۷/۶
۰/۳	۰/۳	۴/۱	۱۹/۳	۱۳۸/۹	۱۳۳/۴	۱۱۱/۸
۴/۲	۴/۳	۵/۱	۶/۴	۱۷۷۸/۴	۱۶۹۱/۴	۱۵۸۹/۷
۳۵/۵	۳۵/۵	۷/۱	۱۲/۹	۱۴۹۳۷/۷	۱۳۹۴۳/۵	۱۲۳۴۹/۶
۴/۰	۴/۰	۷/۰	۸/۵	۱۶۸۸/۷	۱۵۷۷/۷	۱۴۵۳/۶
۵/۷	۵/۹	۴/۵	۱۲/۷	۲۴۲۰/۳	۲۳۱۵/۳	۲۰۵۴/۹
۱۰/۶	۱۰/۶	۶/۷	۱۶/۱	۴۴۶۴/۱	۴۱۸۵/۱	۳۶۰۳/۴
۲/۱	۲/۱	۴/۲	۱۱/۱	۸۶۷/۵	۸۳۲/۲	۷۴۸/۹
۱/۹	۱/۹	۵/۰	۱۰/۲	۸۰۳/۴	۷۶۴/۹	۶۹۴/۰
۱/۸	۱/۹	۳/۵	۱۲/۶	۷۵۹/۹	۷۳۴/۴	۶۵۲/۴
۲/۱	۲/۱	۷/۵	۱۳/۱	۸۹۹/۹	۸۳۶/۸	۷۴۰/۲
۸/۲	۸/۴	۵/۲	۱۱/۹	۳۴۵۹/۲	۳۲۸۸/۴	۲۹۳۸/۹
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷/۲	۱۱/۴	۴۲۱۳۰/۹	۳۹۳۰۰/۶	۳۵۲۶۵/۱
						هزینه کل

مواجه بوده‌اند. بیشترین میزان کاهش هزینه واقعی به گروه‌های «تحصیل»، «بهداشت و درمان» و «تفریح و امور فرهنگی» به ترتیب به میزان ۷/۱، ۵/۰ و ۴/۷ درصد اختصاص داشته است.

بررسی هزینه خانوار در سال ۱۳۹۶ به قیمت‌های ثابت و به تفکیک اجزای آن نشان می‌دهد همه گروه‌ها به‌استثنای گروه‌های «دخانیات» و «حمل و نقل» با کاهش هزینه واقعی

جدول ۱۰-۲- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص واقعی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵)

برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری

(ده هزار ریال)

سهم از رشد (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۴		
-۰/۷	*	-۳/۳	-۰/۱	۸۷۰۴/۵	۸۹۹۷/۶	۹۰۰۹/۳	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
*	*	۱/۰	۸/۴	۱۳۴/۷	۱۳۳/۴	۱۲۳/۰	دخانیات
*	*	-۰/۳	-۰/۲	۱۶۸۶/۹	۱۶۹۱/۴	۱۶۹۴/۸	پوشاک و کفش
-۰/۳	۱/۱	-۰/۹	۳/۱	۱۳۸۱۷/۳	۱۳۹۴۳/۵	۱۳۵۲۲/۷	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
*	۰/۱	-۱/۰	۳/۲	۱۵۶۱/۶	۱۵۷۷/۷	۱۵۲۸/۵	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
-۰/۳	-۰/۲	-۵/۰	-۳/۵	۲۱۹۸/۹	۲۳۱۵/۳	۲۳۹۸/۸	بهداشت و درمان
*	۰/۹	۰/۱	۸/۵	۴۱۹۰/۳	۴۱۸۵/۱	۳۸۵۸/۰	حمل و نقل
*	۰/۱	-۱/۶	۷/۴	۸۱۸/۹	۸۳۲/۲	۷۷۵/۱	ارتباطات
-۰/۱	*	-۴/۷	۱/۵	۷۲۹/۱	۷۶۴/۹	۷۵۳/۹	تفریح و امور فرهنگی
-۰/۱	-۰/۱	-۷/۱	-۳/۰	۶۸۲/۶	۷۳۴/۴	۷۵۶/۸	تحصیل
-۰/۱	۰/۱	-۳/۴	۳/۳	۸۰۸/۶	۸۳۶/۸	۸۱۰/۱	رستوران و هتل
-۰/۴	۰/۲	-۴/۵	۲/۰	۳۱۴۰/۵	۳۲۸۸/۴	۳۲۲۴/۳	کالاها و خدمات متفرقه
-۲/۱	۲/۲	-۲/۱	۲/۲	۳۸۴۷۴/۰	۳۹۳۰۰/۶	۳۸۴۵۵/۳	هزینه کل (۱)

۱- هزینه کل واقعی به جای تقسیم هزینه کل به قیمت جاری بر شاخص کل قیمت‌ها، از مجموع هزینه‌های واقعی به تفکیک گروه‌های هزینه محاسبه شده است. علت اتخاذ این روش تغییر سهم گروه‌های هزینه به نسبت سال پایه می‌باشد.

۱۰-۳- تحلیل هزینه‌ای بودجه خانوار به تفکیک دهک‌ها

بررسی هزینه خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

نشان می‌دهد که نسبت متوسط هزینه خانوار در دهک دهم به دهک اول (۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین) در سال ۱۳۹۶ به ۱۴/۰ برابر رسید که نسبت به سال قبل از آن کاهش داشته و نشان‌دهنده بهبود نسبی توزیع درآمد است. در سال ۱۳۹۶، متوسط هزینه یک خانوار در دهک دهم معادل ۳/۱ برابر متوسط هزینه یک خانوار شهری بود. این در حالی است که متوسط هزینه دهک اول تنها ۰/۲ برابر متوسط هزینه یک خانوار شهری است. بررسی‌ها نشان می‌دهد متوسط هزینه دهک‌های اول تا هفتم کمتر از متوسط هزینه یک خانوار شهری است.

در سال ۱۳۹۶، هزینه واقعی ناخالص در کلیه دهک‌های

هزینه‌ای با کاهش مواجه بود. در این سال بیشترین کاهش به ترتیب در دهک‌های دهم، پنجم و نهم رخ داد.

بررسی سهم هریک از گروه‌های هزینه در دهک‌های

مختلف نشان می‌دهد گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در تمامی دهک‌ها

جدول ۱۰-۳- مقایسه رشد هزینه ناخالص خانوار و تورم

(درصد) برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری در سال ۱۳۹۶

رشد هزینه ناخالص واقعی	رشد هزینه ناخالص جاری		رشد هزینه تورم
	۱۳۹۵	۱۳۹۶	
-۳/۳	۱۳/۹	۱۰/۲	۱۳/۹
۱/۰	۳/۱	۴/۱	۳/۱
-۰/۳	۵/۴	۵/۱	۵/۴
-۰/۹	۸/۱	۷/۱	۸/۱
-۱/۰	۸/۱	۷/۰	۸/۱
-۵/۰	۱۰/۱	۴/۵	۱۰/۱
۰/۱	۶/۵	۶/۷	۶/۵
-۱/۶	۵/۹	۴/۲	۵/۹
-۴/۷	۱۰/۲	۵/۰	۱۰/۲
-۷/۱	۱۱/۳	۳/۵	۱۱/۳
-۳/۴	۱۱/۳	۷/۵	۱۱/۳
-۴/۵	۱۰/۲	۵/۲	۱۰/۲
-۲/۱	۹/۶	۷/۲	۹/۶

مقایسه نرخ تورم در گروه‌های مختلف هزینه در سال ۱۳۹۶

نشان می‌دهد که بیشترین میزان تورم به گروه‌های «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «تحصیل» و «رستوران و هتل» اختصاص داشته است که این موضوع در کاهش هزینه واقعی گروه‌های مذکور در سال ۱۳۹۶ در مقایسه با سال ۱۳۹۵ موثر بوده است.

فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

بیشتر خانوارهای اجاره‌نشین در دهک‌های پایین درآمدی قرار دارند، سهم بالای گروه مسکن نشان‌دهنده اثرپذیری بیشتر این گروه از تغییرات شاخص اجاره‌بها است.

بیشترین سهم هزینه را در بودجه خانوار به خود اختصاص می‌دهند. در دهک اول و دوم، دو گروه مذکور به ترتیب ۷۷/۸ و ۷۱/۹ درصد از کل هزینه‌ها را تشکیل می‌دهند. با توجه به اینکه

جدول ۱۰-۴- مقایسه متوسط هزینه ناخالص خانوارها در دهک‌های مختلف به قیمت جاری و ثابت در مناطق شهری (ده هزار ریال)

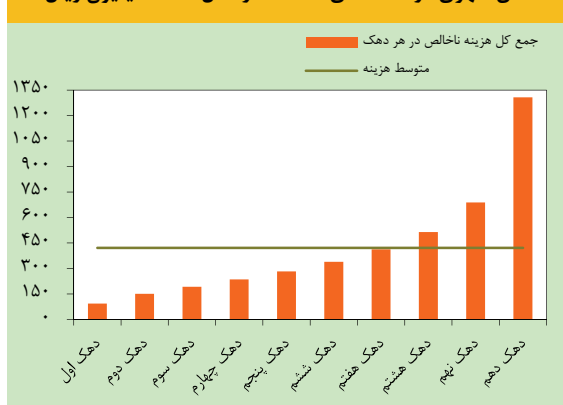
دهک	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	دهک ۱۰
هزینه ناخالص جاری	۸۵۹۸	۱۳۸۶۴	۱۷۷۶۵	۲۱۷۹۰	۲۶۲۶۶	۳۱۳۰۵	۳۸۰۱۴	۴۷۷۶۰	۶۴۰۱۹	۱۲۳۴۳۳
سال ۱۳۹۵	۹۲۹۲	۱۵۰۲۰	۱۹۲۴۲	۲۳۵۳۲	۲۸۲۰۹	۳۳۸۵۷	۴۱۲۵۲	۵۱۴۳۸	۶۸۸۰۷	۱۳۰۶۶۶
رشد هزینه ناخالص (جاری) (درصد)	۸/۱	۸/۳	۸/۳	۸/۰	۷/۴	۸/۲	۸/۵	۷/۷	۷/۵	۵/۷
رشد واقعی هزینه ناخالص (درصد) (۱)	-۱/۴	-۱/۲	-۱/۲	-۱/۴	-۲/۰	-۱/۳	-۰/۹	-۱/۸	-۱/۹	-۳/۵

۱- ارقام واقعی براساس شاخص تورم به تفکیک دهک‌های هزینه محاسبه شده و با نتایج حاصل از متوسط خانوار قابل مقایسه نیست.

داشته و در سایر گروه‌ها با کاهش همراه بوده است. این تغییرات نشان‌دهنده بدتر شدن توزیع درآمد در چهار گروه مذکور و بهبود نسبی توزیع درآمد در سایر گروه‌ها است.

در سال ۱۳۹۶، در دهک‌های بالای هزینه‌ای، کمترین سهم هزینه به گروه‌های «دخانیات» و «ارتباطات» اختصاص داشت. البته میزان هزینه تخصیص‌یافته در دهک دهم برای گروه‌های مزبور به ترتیب ۱/۸ و ۷/۵ برابر دهک اول بود. چنانچه نسبت هزینه به‌عنوان شاخص نابرابری به شمار آورده شود، بیشترین نابرابری در گروه‌های «تحصیل»، «رستوران و هتل»، «حمل و نقل»، «تفریح و امور فرهنگی» و «پوشاک و کفش» وجود دارد، به‌نحوی که هزینه دهک دهم در این گروه‌ها به ترتیب ۵۶/۷، ۵۶/۳، ۵۱/۷، ۴۹/۳ و ۴۸/۳ برابر دهک اول می‌باشد. در سال مورد بررسی، نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در گروه‌های «تحصیل»، «بهداشت و درمان»، «حمل و نقل» و «کالاها و خدمات متفرقه» در مقایسه با سال ۱۳۹۵ افزایش

نمودار ۱۰-۲- مقایسه متوسط هزینه خانوار با متوسط هزینه مناطق شهری در دهک‌های مختلف در سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

جدول ۱۰-۵- سهم گروه‌های مختلف هزینه در دهک‌ها در مناطق شهری در سال ۱۳۹۶ (درصد)

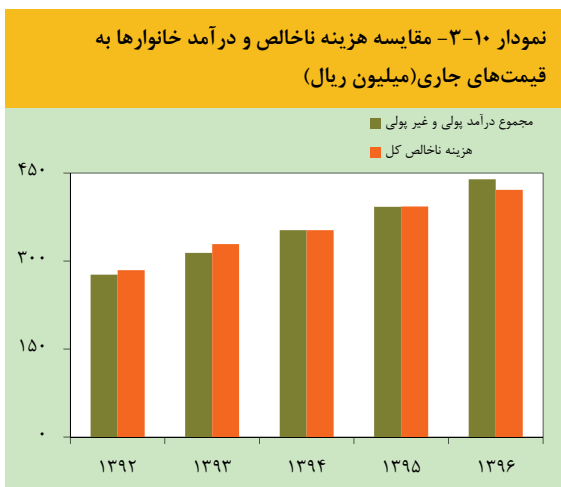
سهم متوسط	دهک ۱۰	دهک ۹	دهک ۸	دهک ۷	دهک ۶	دهک ۵	دهک ۴	دهک ۳	دهک ۲	دهک ۱	
۲۳/۵	۱۶/۷	۲۳/۶	۲۵/۷	۲۷/۴	۲۷/۶	۲۸/۸	۲۸/۴	۲۸/۶	۲۸/۳	۲۷/۸	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۰/۳	۰/۱	۰/۲	۰/۳	۰/۳	۰/۴	۰/۵	۰/۵	۰/۷	۰/۷	۱/۲	دخانیات
۴/۲	۵/۰	۴/۵	۴/۵	۴/۴	۳/۹	۳/۲	۳/۲	۲/۶	۲/۳	۱/۵	پوشاک و کفش
۳۵/۵	۳۵/۷	۳۲/۱	۳۲/۵	۳۲/۸	۳۴/۸	۳۶/۷	۳۹/۳	۴۰/۷	۴۳/۶	۵۰/۰	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۴/۰	۴/۹	۴/۳	۴/۳	۴/۰	۳/۷	۲/۸	۲/۸	۲/۵	۲/۲	۱/۷	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۵/۷	۶/۵	۵/۸	۵/۶	۵/۸	۵/۷	۵/۲	۴/۶	۴/۹	۴/۸	۳/۹	بهداشت و درمان
۱۰/۶	۱۵/۱	۱۱/۹	۹/۲	۸/۴	۷/۴	۷/۴	۶/۶	۵/۷	۵/۴	۴/۱	حمل و نقل
۲/۱	۱/۵	۲/۰	۲/۱	۲/۴	۲/۵	۲/۵	۲/۶	۲/۷	۲/۷	۲/۸	ارتباطات
۱/۹	۲/۴	۲/۲	۱/۹	۱/۸	۱/۵	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۱/۱	۰/۷	تفریح و امور فرهنگی
۱/۸	۲/۱	۲/۱	۱/۹	۱/۸	۱/۵	۱/۴	۱/۳	۱/۳	۱/۰	۰/۵	تحصیل
۲/۱	۲/۶	۲/۵	۲/۶	۱/۹	۱/۸	۱/۴	۱/۳	۱/۱	-۰/۸	۰/۷	رستوران و هتل
۸/۲	۷/۳	۸/۷	۹/۳	۹/۰	۹/۱	۸/۹	۸/۱	۸/۰	۷/۱	۵/۲	کالاها و خدمات متفرقه

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۶

براساس گزارش نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق

شهری در سال ۱۳۹۶، سهم درآمدهای متفرقه خانوار شامل حقوق مستمری و بازنشستگی، درآمد اجاره‌خانه، یارانه، سود حاصل از سپرده‌های سرمایه‌گذاری، اوراق مشارکت و مواردی نظیر آن به ۲۴/۴ درصد رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۵ به میزان ۰/۷ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

مقایسه متوسط درآمد (۴۳۹/۳ میلیون ریال) و هزینه (۴۲۱/۳ میلیون ریال) خانوارها در سال ۱۳۹۶ به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد که بودجه خانوارها در این سال با مزاد همراه بوده است.

در سال ۱۳۹۶، بررسی متوسط درآمد ناخالص خانوار براساس تعداد نفرات خانوار نشان می‌دهد خانوارهای ۹ نفره بالاترین میزان درآمد (۵۰۱/۲ میلیون ریال) را داشتند. این گروه از خانوارها حدود ۰/۱ درصد از کل خانوارها را شامل می‌شوند. بعد از این گروه، خانوارهای چهارنفره با ۴۸۸/۴ میلیون ریال درآمد سالانه بیشترین رقم درآمد را به خود اختصاص دادند. سهم این گروه از کل خانوارها ۲۸/۹ درصد بود که بیشترین سهم به شمار می‌آید. بیشترین درآمد سرانه به خانوارهای یک‌نفره (۲۶۴/۵ میلیون ریال) اختصاص داشت؛ این گروه از خانوارها ۷/۶ درصد از خانوارها را شامل می‌شوند.

۱۰-۴- تحلیل هزینه خانوار به تفکیک استانی

بررسی متوسط هزینه ناخالص سالانه یک خانوار در مناطق شهری استان‌های مختلف کشور نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۶، استان تهران بیشترین و استان لرستان کمترین میزان هزینه را در میان استان‌های کشور به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۳۹۵ داشته‌اند. متوسط هزینه یک خانوار در استان تهران به قیمت‌های جاری و ثابت معادل ۲/۹ برابر یک خانوار در استان لرستان می‌باشد. مقایسه نسبت مذکور با رقم سال ۱۳۹۵ (۲/۸ برابر) به‌نوعی نشان‌دهنده افزایش اندک نابرابری توزیع درآمد در میان استان‌های کشور است.

در سال ۱۳۹۶، متوسط هزینه ناخالص به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در بیشتر استان‌های کشور کاهش یافت. استان هرمزگان با ۱۸/۸- درصد، بیشترین کاهش و استان یزد با ۱۵/۹ درصد، بیشترین افزایش هزینه واقعی را به خود اختصاص دادند. بررسی بعد خانوار در بین استان‌های کشور نشان می‌دهد بیشترین رقم به استان سیستان و بلوچستان (۴/۱ نفر) و کمترین آن به استان گیلان (۲/۹ نفر) اختصاص داشته است. با در نظر گرفتن بعد خانوار، استان‌های تهران و هرمزگان به ترتیب بیشترین و کمترین هزینه سرانه را در میان استان‌های کشور به قیمت‌های جاری و ثابت داشته‌اند.

۱۰-۵- تحلیل درآمد خانوار

متوسط درآمد پولی و غیر پولی ناخالص خانوارها در سال ۱۳۹۶ با ۱۲/۰ درصد افزایش به ۴۳۹/۳ میلیون ریال (ماهانه ۳۶/۶ میلیون ریال) رسید. از این مقدار، ۷۰/۶ درصد درآمد پولی ناخالص و ۲۹/۴ درصد درآمد غیر پولی بود. قسمت عمده درآمدهای غیر پولی شامل ارزش اجاری مسکن است که میزان آن تحت تاثیر تغییرات قیمت در بازار مسکن بوده و معمولاً جریان نقدی برای خانوار به دنبال ندارد.

جدول ۱۰-۶- متوسط درآمد سالانه ناخالص یک خانوار در مناطق شهری به تفکیک گروه‌های درآمد (ده هزار ریال)

سهام (درصد)		درصد تغییر		سال			شرح
۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	
۷۰/۶	۶۹/۳	۱۳/۹	۱۰/۸	۳۰۹۹۱/۹	۲۷۲۰۴/۹	۲۴۵۶۳/۸	درآمد پولی ناخالص
۱۰/۵	۱۰/۷	۹/۹	۱۲/۱	۴۶۰۲/۹	۴۱۸۷/۷	۳۷۳۴/۹	درآمد از مزد و حقوق - بخش دولتی و عمومی
۱۵/۳	۱۴/۴	۱۹/۷	۱۳/۶	۶۷۳۹/۶	۵۶۳۲/۴	۴۹۶۰/۲	درآمد از مزد و حقوق - بخش خصوصی (۱)
۱/۱	۱/۲	۰	۰	۴۶۶/۸	۴۷۶/۷	۴۵۸/۱	درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی (۲)
۱۶/۷	۱۶/۸	۱۱/۵	۸/۶	۷۳۵۷/۰	۶۵۹۶/۰	۶۰۷۴/۴	درآمد از مشاغل آزاد غیر کشاورزی
۲۴/۴	۲۳/۷	۱۵/۶	۱۰/۷	۱۰۷۳۴/۷	۹۲۸۷/۱	۸۳۸۷/۱	درآمدهای متفرقه
۲/۵	۲/۶	۶/۴	۸/۰	۱۰۹۰/۸	۱۰۲۴/۹	۹۴۹/۲	درآمد حاصل از فروش کالاهای دست دوم
۲۹/۴	۳۰/۷	۷/۵	۱۲/۵	۱۲۹۳۵/۷	۱۲۰۳۲/۵	۱۰۶۹۴/۸	درآمد غیر پولی
۲۳/۳	۲۳/۸	۹/۲	۹/۳	۱۰۲۱۹/۵	۹۳۵۵/۴	۸۵۶۳/۱	ارزش اجاری مسکن شخصی (مالک‌نشین)
۶/۲	۶/۸	۱/۵	۲۵/۶	۲۷۱۶/۲	۲۶۷۷/۱	۲۱۳۱/۷	سایر (۳)
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۲/۰	۱۱/۳	۴۳۹۲۷/۶	۳۹۲۳۷/۳	۳۵۲۵۸/۶	مجموع درآمد پولی و غیر پولی ناخالص

- ۱- شامل درآمد از مزد و حقوق بخش تعاونی نیز می‌باشد.
- ۲- با توجه به اینکه تعداد خانوارهای نمونه دارای درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی بهینه نمی‌باشد، ارقام این گروه درآمدی قابل استناد نبوده و لذا از مقایسه آن با سال قبل از آن خودداری شده است.
- ۳- شامل برآورد ارزش اجاری مسکن در برابر خدمت و رایگان، ارزش کالاها و خدمات در برابر مزد و حقوق، رایگان (نه از خانوار دیگر) و تولید برای مصرف در خانه از محل کسب کشاورزی و غیر کشاورزی می‌باشد.

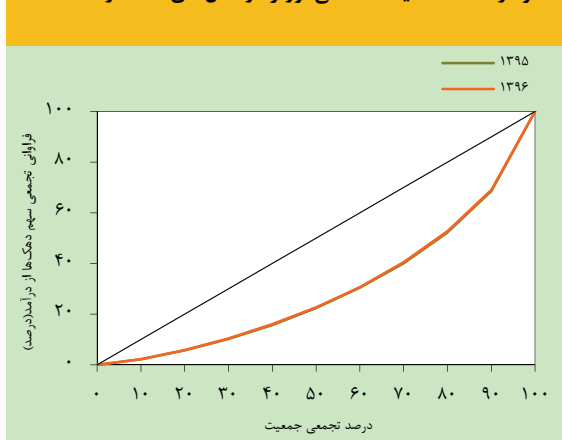
۱۰-۶- اندازه‌گیری و تحلیل نابرابری توزیع درآمد

در سال ۱۳۹۶، ضریب جینی به رقم ۰/۴۰۰۸ رسید که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۰/۹ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال نسبت درآمد ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها از ۱۴/۴ برابر به ۱۴/۰ برابر کاهش یافت. سهم بیست درصد خانوارهای با درآمد بالا با ۰/۴ واحد درصد کاهش، از ۴۷/۸ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۴۷/۴ درصد در سال ۱۳۹۶ رسید. بررسی سهم دهک‌ها از کل درآمد در سال ۱۳۹۶ نشان‌دهنده افزایش سهم دهک‌های دوم، سوم، چهارم و هفتم، کاهش سهم دهک دهم و ثابت ماندن سهم سایر دهک‌ها در مقایسه با سال ۱۳۹۵ است. وضعیت توزیع درآمد در این سال به ضرر بالاترین گروه درآمدی و به نفع گروه‌های پایین و متوسط درآمدی بوده است.

جدول ۱۰-۷- شاخص‌های نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری

سال		شرح
۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۰/۴۰۰۸	۰/۴۰۴۶	ضریب جینی
۱۵/۹	۱۵/۸	سهم ۴۰ درصد خانوارهای کم‌درآمد (درصد)
۳۶/۷	۳۶/۵	سهم ۴۰ درصد خانوارهای با درآمد متوسط (درصد)
۴۷/۴	۴۷/۸	سهم ۲۰ درصد خانوارهای با درآمد بالا (درصد)
۱۴/۰	۱۴/۴	نسبت ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها (برابر)

نمودار ۱۰-۴- مقایسه منحنی لورنز در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

۱۰-۷- تأمین اجتماعی

۱۰-۷-۱- تأمین اجتماعی حمایتی

در سال ۱۳۹۶، تعداد کل افراد مورد حمایت کمک‌معیشت‌بگیر کمیته امداد امام خمینی (ره) معادل ۲۷۹۵ هزار نفر بود که نسبت به سال قبل از آن معادل ۶/۸ درصد (معادل ۲۰۴ هزار نفر) کاهش داشت. تغییر رویکرد کمیته امداد امام خمینی (ره) در توانمندسازی افراد مورد حمایت، نقش موثری در کاهش تعداد افراد کمک‌معیشت‌بگیر داشته است. در این سال مستمری پرداختی سرانه به مددجویان معیشت‌بگیر به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در مقایسه با سال قبل از آن به میزان ۱۵/۴ درصد کاهش داشت.

گزارش اقتصادی و ترانزنامه سال ۱۳۹۶

سازمان بیمه سلامت ایران که تحت پوشش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است، کارکنان دولت و افراد تحت پوشش آنان، روستاییان و سایر اقشار را در مقابل هزینه‌های پزشکی بیمه می‌کند. در سال ۱۳۹۶، تعداد افراد تحت پوشش سازمان بیمه سلامت ایران معادل ۴۱/۱ میلیون نفر بود. از این تعداد، ۱۹/۳ میلیون نفر تحت پوشش صندوق روستاییان، ۱۴/۶ میلیون نفر مشمول بیمه سلامت همگانی، ۵/۵ میلیون نفر زیر نظر صندوق کارکنان دولت و بقیه تحت عنوان سایر اقشار و ایرانیان از خدمات سازمان بیمه سلامت ایران بهره‌مند شدند^(۲).

۱۰-۷-۳- بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر عهده‌دار بیمه کشاورزان و سایر اقشار روستایی است. براساس قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی، برخورداری از مزایای این صندوق به صورت اختیاری طراحی شده است. به همین دلیل، گسترش آن از طریق فعالیت‌های کارگزاری صورت می‌گیرد. در سال ۱۳۹۶، تعداد کل کارگزاری‌ها به ۱۸۸۰ مورد رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۵ (۳۵۰۰ کارگزاری) حدود ۴۶/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. کاهش چشمگیر تعداد کارگزاری‌ها به دلیل اجرای طرح تطبیق و ساماندهی کارگزاری‌ها و در راستای حرکت به سمت افزایش کارآیی آنها بوده است.

در سال ۱۳۹۶، میزان کمک و سهم مصوب دولت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر با ۱۲/۰ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن، به ۴۵۹۰ میلیارد ریال رسید که ۷۵/۳ درصد آن تخصیص یافت.

جدول ۱۰-۸- تعداد کارگزاری‌ها و بیمه‌شدگان صندوق بیمه

اجتماعی روستاییان و عشایر

درصد تغییر	سال	
	۱۳۹۶	۱۳۹۵
بیمه‌شدگان اصلی (هزار نفر)	۱۵۰۹/۰	۱۶۳۶/۴
تعداد کارگزاری‌ها	۳۵۰۰	۱۸۸۰

مأخذ: صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

۲- به دلیل تغییر ساختار گزارش‌دهی سازمان بیمه سلامت ایران، مقایسه ارقام سال ۱۳۹۶ با سال قبل از آن امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۰-۷-۲- تامین اجتماعی بیمه‌ای

نظام تامین اجتماعی بیمه‌ای توسط صندوق تامین اجتماعی، سازمان بیمه سلامت ایران^(۱) و در برخی موارد صندوق‌های مستقل در کشور برقرار می‌شود. براساس آمار سال ۱۳۹۶، صندوق تامین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت ایران در این سال در مجموع ۸۳/۵ میلیون نفر را تحت پوشش داشتند. این تعداد بیمه شده در مقایسه با سال ۱۳۹۵ به میزان ۴/۸ درصد افزایش داشت. عضویت هم‌زمان در دو صندوق و پرداخت چند حق بیمه برای برخورداری از مزایای هم‌زمان بازنشستگی توسط یک نفر، در بالا بودن نسبی تعداد افراد بیمه شده در مقایسه با جمعیت کل کشور موثر بوده است. انتظار می‌رود با برقراری سامانه‌های الکترونیکی و صدور بیمه‌نامه براساس کد ملی، خطاهای آماری ناشی از برخورداری افراد از چند طرح بیمه‌ای در محاسبه کل افراد بیمه شده کاهش یابد.

صندوق تامین اجتماعی، کارگران و کارمندان تحت پوشش قانون کار را از طریق طرح‌های مشارکت اجباری و افراد خویش‌فرما را از طریق ترتیبات قراردادی تحت پوشش خدمات این صندوق قرار می‌دهد. تعداد بیمه‌شدگان اصلی صندوق تامین اجتماعی در سال ۱۳۹۶ به ۱۴/۰ میلیون نفر رسید که نسبت به سال ۱۳۹۵ معادل ۱/۵ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، با احتساب کل بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اصلی و تبعی، کل افراد تحت پوشش صندوق تامین اجتماعی با ۲/۳ درصد افزایش به ۴۲/۴ میلیون نفر رسید. از کل افراد تحت پوشش، ۶/۱ میلیون نفر مستمری‌بگیر و سایرین تحت پوشش خدمات بیمه‌ای صندوق بودند.

در سال ۱۳۹۶، تعداد بازنشستگان اصلی صندوق تامین اجتماعی به ۱۷۶۷/۲ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۸/۴ درصد رشد داشت.

۱- براساس ماده ۲۸ قانون برنامه پنجم توسعه کشور و به منظور تجمیع منابع مالی سلامت، رفع هم‌پوشانی بیمه‌های درمانی، برقراری عدالت اجتماعی در بخش سلامت، تامین پوشش کامل بیمه سلامت، یکسان‌سازی سیاست‌ها و روش‌های اجرایی در حوزه بیمه سلامت، تشکیل امور مراکز طرف قرارداد، تشکیل پرونده سلامت، فعال‌سازی نظام ارجاع و پزشک خانواده و کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمان به ۳۰ درصد، سازمان بیمه سلامت ایران از سال ۱۳۹۱ تشکیل و کلیه وظایف سازمان بیمه خدمات درمانی به این سازمان محول گردید.

۱۰-۸- شاخص‌های توسعه انسانی^(۱)

۱۰-۸-۱- شاخص توسعه انسانی کشور

براساس گزارش دفتر برنامه عمران سازمان ملل متحد^(۲) در سال ۲۰۱۸، شاخص توسعه انسانی کشور ایران در سال ۲۰۱۷ به رقم ۰/۷۹۸ رسید که در بین ۱۸۹ کشور رتبه ۶۰ را کسب نمود. براساس گزارش مذکور، بعد از گذشت ۲۸ سال از اولین گزارش توسعه انسانی در سال ۱۹۹۰، بیشتر کشورها پیشرفت معنی‌داری را تجربه کرده‌اند.

در این سال متوسط شاخص توسعه انسانی در کشورهای با سطح توسعه انسانی بسیار بالا که ۵۹ کشور را شامل می‌شود، رقم ۰/۸۹۴ بود که در مقایسه با رقم سال ۲۰۱۶ (معادل ۰/۸۹۲) حاکی از ارتقای سطح توسعه انسانی کشورهای مذکور است. متوسط شاخص برای کل جهان در سال ۲۰۱۷ معادل ۰/۷۲۸ بود که نسبت به سال ۲۰۱۶ به میزان ۰/۰۰۲ واحد افزایش داشته است. براساس این گزارش، سطح توسعه انسانی کشورها به چهار دسته بسیار بالا، بالا، متوسط و پایین تقسیم می‌شود. کشورهای با رتبه توسعه انسانی بین ۰/۷۰۰ تا ۰/۸۰۰ از جمله کشورهای با سطح توسعه انسانی بالا می‌باشند. در سال ۲۰۱۷، نروژ با ۰/۹۵۳ بیشترین رقم شاخص توسعه انسانی را دارا بود. براساس رقم شاخص، کشور ایران در گروه کشورهای با رتبه توسعه انسانی بالا قرار دارد.

چنانچه اثر نابرابری توزیع امکانات در شاخص‌های مرتبط با شاخص توسعه انسانی نیز مورد توجه قرار گیرد و شاخص توسعه انسانی تعدیل شده براساس نابرابری‌ها محاسبه گردد، شاخص توسعه انسانی نروژ به رقم ۰/۸۷۶ کاهش خواهد یافت و پس از ایسلند (۰/۸۷۸) رتبه دوم را در بین کشورها خواهد داشت. در این سال برای کشور ایران در خصوص شاخص مذکور رقم ۰/۷۰۷ اعلام شده است.

۱۰-۸-۲- برخی شاخص‌های توسعه انسانی

بنا بر گزارش توسعه انسانی سال ۲۰۱۸، شاخص امید به زندگی در بدو تولد برای زنان و مردان ایرانی در سال ۲۰۱۷ به ترتیب ۷۷/۳ و ۷۵/۱ سال بود که هر دو شاخص از متوسط کشورهای جهان (به ترتیب ۷۴/۴ و ۷۰/۱ سال) بالاتر می‌باشد.

شاخص عدم تعادل جنسیتی شرایط نامساعد زنان را در سه بعد سلامت جنسیتی، توانمندی و بازار کار در نظر می‌گیرد و نشان می‌دهد که کاهش در توسعه انسانی به نابرابری بیشتر زنان و مردان در دستیابی به ابعاد مذکور می‌انجامد. اندازه این شاخص بین صفر (حالت برابری کامل زنان و مردان در میزان دسترسی به ابعاد مذکور) و یک (نابرابری کامل) متغیر می‌باشد.

مطابق گزارش توسعه انسانی سال ۲۰۱۸، شاخص عدم تعادل جنسیتی کشور ایران در سال ۲۰۱۷ معادل ۰/۴۶۱ بود که در مقایسه با رقم شاخص در سال ۲۰۱۶ (معادل ۰/۴۵۹) اندکی نامناسب‌تر شده است. بر این اساس، رتبه ایران در سال ۲۰۱۷ در میان ۱۶۰ کشور جهان که اطلاعات لازم را دارا بودند، ۱۰۹ بود. کشورهای سوئیس و دانمارک رتبه‌های اول و دوم را در شاخص مذکور دارا بودند؛ به عبارت دیگر، دو کشور مذکور کمترین میزان عدم تعادل جنسیتی را دارا هستند.

سهم زنان از صندلی‌های مجلس نیز یکی دیگر از شاخص‌های محاسبه شده در این گزارش است. بر این اساس، سهم زنان ایران در سال ۲۰۱۷ از صندلی‌های مجلس ۵/۹ درصد بود که در مقایسه با سال ۲۰۱۶ تغییری نداشته است. شاخص مزبور در کشور ترکیه ۱۴/۶ درصد، عراق ۲۵/۳ درصد، افغانستان ۲۷/۴ درصد، آمریکا ۱۹/۷ درصد، عربستان ۱۹/۹ درصد و آلمان ۳۱/۵ درصد بود.

جدول ۱۰-۹- شاخص توسعه انسانی در ایران

متوسط نرخ رشد سالانه HDI (درصد)	سال						
	۲۰۱۰-۲۰۱۷	۲۰۰۰-۲۰۱۰	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰	۲۰۰۰
	۰/۷۹	۱/۲۰	۰/۷۹۸	۰/۷۹۶	۰/۷۸۹	۰/۷۵۵	۰/۶۷۰
شاخص							

ماخذ: گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۸

۱- برگرفته از گزارش توسعه انسانی (HDR) سال ۲۰۱۸
۲- United Nations Development Program(UNDP)